

streek. Wat kon hem gebeuren. „Ja, als de vijand . . . ja, à . . . als, als de hemel valt, zijn we allemaal dood. Dus geen onrust voór den tijd. O, zoo.”

Het was prachtig weer. De weg was mooi. Een in akkers als reepen afgepast landschap, en hier en daar een hofstede zoo keurig als een teekenvoorbeeld. De zon stooft den wandelaar knusjes op.

Hij ontmoette niemand onderweg.

Nadat hij eindelijk een uur gespanseerd had, kwam hij een jong meisje tegen.

„Dag, soldaat,” lachte het kind.

„Dag, brave pierewiet,” zei Cis stilstaand.

„Vertel me eens, ben ik hier niet een half uur gaans van Mill?”

„Ja, niet meer. Aldoor rechtuit. En dan aan den eersten dwarsweg sla je je rechterhand af. . . .”

„Ik weet al. Ik weet al.” viel Cis haar in de rede, „nou, en goeiendag.”

„Van hetzelfde,” deed het meisje, en vervolgde haar weg.

Al voortwandeland bedacht Cis, hoe aardig hij tegen het kind was geweest, en zoo iets leek hem juist wonderwel te passen bij zijn heldhaftig gedrag en gevaarvollen tocht. Doodsverachting en vrouwelijke teederheid behoorden volgens de krijgsverhalen ook bij elkaar. De ruwe matroos met het hart van goud. De bommenwerper, die dol veel van kanarievogeltjes houdt. En meer mooie, ontroerende aangelegenheden . . .

De zon was verblindend prachtig aan den tintelend blauwen hemel. En hoe de aanblik daarvan hem zoo week maakte, Cis wist het niet, maar hij dacht aan het tweepits-petroleumstel thuis, waarop juist op dit uur door zijn vrouw het middageten gekookt werd.

Al voortwandeland, kwam hij nu spoedig aan het dorp. Er liep geen mensch op straat. De luiken waren voor de vensters. Cis' stappen klonken op de verlaten keien als het gehamer van een smid. Hij stapte een herberg binnen. Hij riep luid, maar er kwam niemand voor. Eindelijk slofte een oud vrouwtje den winkel in. Ze keek Cis angstig aan, en zei met een beverig stemmetje: „Dag, officier.”

„Hè,” zei Cis, die haar niet verstond.

„Dag, overste,” bibberde de stem van het menschje.

„Dat komt door die piekfijne nauwe broek, dacht Cis, „ze zien me voor een hooge an.”

„'n Borrel,” commandeerde Cis met zijn stentorstem.

„Asjeblieft, generaal,” tjlpte de oude ziel, en ze schonk onhandig bevend een glaasje vol. Cis dronk het in een teug leeg, zette het hard met het voetje op de zinken toonbank, terug, en zei: „nog een.”

Het wijfje schonk opnieuw in. Dan bleef ze steeds den bezoeker van het hoofd tot de voeten bekijken, en eindelijk waagde ze haar vraag: „Bent u vriend of vijand, mijnheer?”

„Dat hangt van de behandeling af,” antwoordde Cis, en, zijn beurs voor den dag halende, vroeg hij: „Hoeveel geld is het?”

„Nee, nee, geld vraag ik niet.”

„Kom, kôm . . .”

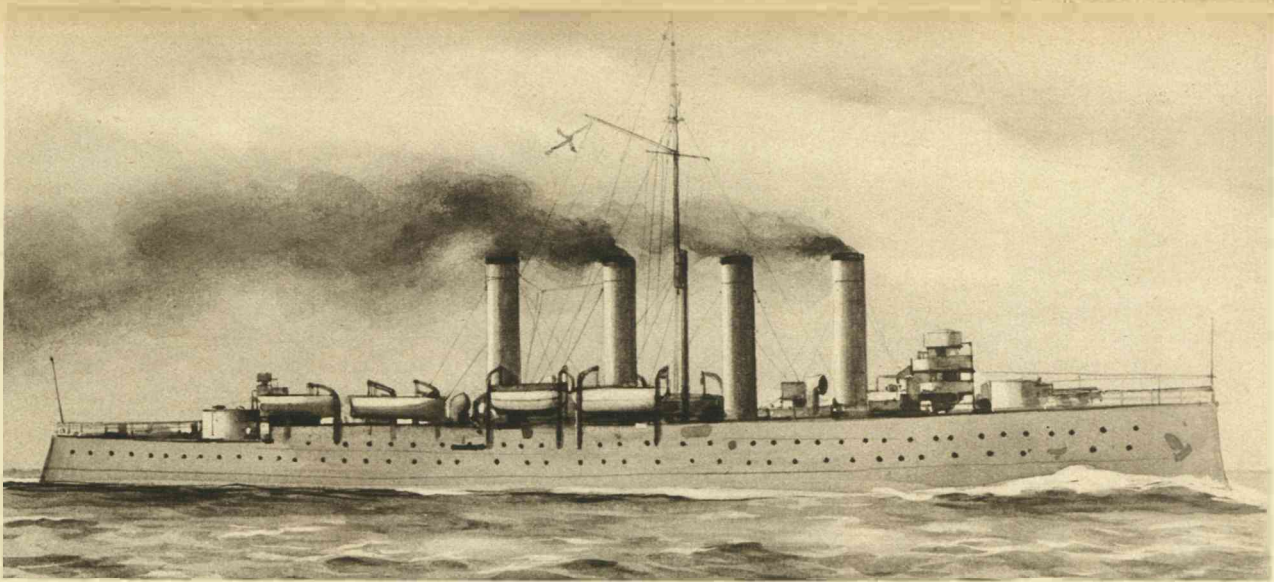
„Nee, werkelijk niet, mijnheer. Maar ben u vriend of vijand?”

Het vrouwtje was angstig, men kon het haar aanzien, maar ze wilde weten waaraan ze zich te houden had.

„Wat denk je?” vroeg Cis.

„Nou, vijand, denk ik, want vanmiddag heeft de zoon van den molenaar uit het zolderraam een patrouille soldaten in uniformen gezien als dat van u zoowat, en dat waren vijanden.”

Het was Cis, die met zijn glimmende bolle wangen stond te lachen, eensklaps of hij een stomp in zijn maag kreeg.

DE RUSSISCHE GEPANTSERDE KRUISER „PALLADA”.
die volgens de berichten den 11en October door een Duitsche onderzeeër vernield is.

Hij verschoot van kleur, en stotterde: „Vijanden? Vijanden? Waar dan? Dicht bij?”

„Ja, hier op den buiten-achterweg. Ze zijn doorgetrokken.”

„Welken kant 'op?” vroeg Cis.

„Ginds,” en de vrouw wees in de richting, vanwaar Cis gekomen was.

„Weet je dat zeker?” vroeg hij.

„Ja, zeker.”

„Zweer het me.”

„Nou, als u erop staat, maar ik doe dat nooit, . . . ik spreek de waarheid.”

Het vrouwtje beefde als een populier in den wind.

Cis transpireerde. Je kon hem onder je hoed vangen, zoo klein, zoo mak was hij. Graag had hij in de herberg gebleven, er overnacht en niet alleen voor dien nacht, maar voor zijn heele leven, als hij maar niet dien vijand ontmoeten kon. Hij ging op een stoel zitten, besluiteloos. Maar hij had plichtsgevoel. Hij had beloofd den brief aan den luitenant te brengen. Die lag nauwelijks een halfuur gaans hiervan aan. Hij zou zijn plicht doen. „Als die bliksemsche vijand maar niet tusschenbeiden gekomen was . . . ha, dan was het al gebeurd . . . Hij aarzelde. Hij nam nog een glas, op de gemakkelijkste aller gemakkelijke betalingsconditiën. Hij bleef hangen, nog wel een uurtje. Maar dan eensklaps zag hij glashelder, dat hij het niet langer mocht uitstellen. Het was al laat geworden. Hij kon onderweg anders wel eens door de schemering worden overvallen.

Hij vertrekt. Bij het betreden van den weg moet hij zich geweld aandoen om niet in de veilige herberg terug te keeren. Maar hij verstaat zich, en stapt voort. Zijn weg voert tusschen akker-maalshout, dat in een zacht briesje ritselt. De zon daalt ter kim. Geen levend mensch ontmoet hij. Hoe graag had hij een daglooner tegengekomen, die met zijn spa over den schouder huiswaarts keerde op dat uur; wat had hij niet gegeven om een herder met zijn kudde te ontmoeten. Maar neen, niets, geen mensch, geen kind, geen dier bemerkt hij op den weg. Zijn stappen klinken door in de avondstille; het is of de grindweg onder hem hol is; de wind in het hakhout doet hem verschrikken. De vijand kon daar wel zitten.

De schemering valt, en dat maakt zijn gemoedstoestand er ook al niet rustiger op. Hij heeft zijn geweer geladen, ofschoon hij hetzelfde eigenlijk misschien wel overbodig vindt. Zoo loopt hij voort.

Eensklaps verschrikt hij ontzaglijk. Daar voór hem in de diepte van den weg ziet hij een gestalte. De schemering vaagt de scherpe omtrekken weg, maar Cis herkent toch duidelijk een soldaat. Tegen de blauw-grijze verte teekenen zich de omtrekken af. De gestalte heeft een geweer op den schouder, een ransel op den rug. Cis staat stil. Hij is radeloos, hij voelt zijn keel saamgenepen door een onzichtbare hand: ijskoud wordt zijn rug van boven tot onder, en hij gelooft, dat hij, eigenlijk gezegd, al gesneuveld is.

Roerloos staat hij midden op den weg. Hij tracht iets te denken. Onmogelijk. Hij tracht zich te bewegen. Onmogelijk. Hij tracht zich rekenschap te geven. Onmogelijk. Wat gebeurde er? Hoe laat is het? Wat doet hij hier? Hier? waar is hier? Hij? Wie is hij? Hij zou zich willen betasten om te weten of hij het wel is. Maar hij kan niet, en al zou hij kunnen, en al zou hij het wezen, dan zou hij dat toch zelf niet merken . . . Het is of zijn schedel barsten zal. Dan, ineens, voelt hij wat in zoo'n geval gebeurt, gebeuren moet . . . Zich verdedigen — Een wapen? Dat had hij. Een geweer. Ja. Het is geladen. Hij legt aan, kijkt, en ziet tegelijk, dat de andere man aan het andere eind van den weg hetzelfde gedaan heeft.

Die dreigende gestalte ginds die het geweer op hem aanlegt, lijkt wel zijn eigen spiegelbeeld. Maar neen, het is het niet. Want waar vandaan zou hier een spiegel komen. Een ijselijk fata-morgana dan wellicht als waarvan je wel eens in feuilletons las . . . Neen, neen, de vijand was het, de waarlijke vijand. O, o, hoe was het gos-mogelijk . . .

Cis doet een paar passen vooruit.

De gestalte ook.

Hij staat stil met het geweer wederom aangelegd.

De gestalte ook.

Hij valt op de knie.

De gestalte ook.

En radeloos stormt hij vooruit.

De gestalte ook.

Dan legt hij aan, en schiet lukraak.

De gestalte ook. En de dolle vertooning van de twee kruipende, knielende, sluipende en vechtende mannen, die telkens precies en bijna gelijktijdig hetzelfde doen houdt nu plotseling op, want Cis, schier krankzinnig van angst, laat zich vallen, en de bevende armen in de hoogte stekend, jammert hij met een, helaas nu deerlijk gehavende stentor-stem: „Ik geef me over. Ik geef me over.”

„Ik ook! Ik ook!” lacht de gestalte luid uitgierend, en rolt, balkend van pret op den tegenstander toe. „Ik ook, dikke Cis. Hij is goed. Hij is goed!”

En Cis, zoo goed als gebroken van schaamte, nu hij een der manschappen van de patrouille van zijn eigen luitenant herkent, ziet, zoowaar, kans om ineens te doen of alles ook van hem een grap geweest is. En hartelijk lachend om de mop, zoeken ze den luitenant op, wien Cis nu den brief overhandigt.

Als Cis den volgenden ochtend bij zijn kameraden terug is, verhaalt hij het geheele geval als een door hem bedachte grap, en heeft daar natuurlijk machtig veel succes mee. „Herkende je hem dadelijk?” vroeg er een. „Dadelijk?” „Ja, en neen,” zei Cis op geheimzinnigen hoovaardigen toon, „eigenlijk niet. Even, een seconde lang, dacht ik dat het de vijand was. In een herberg had men me gezegd, dat hij daarvlak in de buurt was. En ik zocht hem allang. Mijn handen jeukten om me met hem te meten . . .”

„Natuurlijk, natuurlijk,” vielen de kameraden bij, „dat was voor zoo'n kerel als jij bent eigenlijk een heele teleurstelling.”

„Gelukkig voor hem, dat je hem nog bijtijds herkende, hè . . .”

„Ja, dat geloof ik,” zei Cis op den quasi-eenvoudigen toon der pochhausen, „een seconde later, en ik had hem neergelegd als 'n hond.”

„Dat geloof ik, dat geloof ik,” juichten de kameraden.

PANORAMA-VERKOOP IN BRUSSEL.

Dat ons tijdschrift overal waardeerig vindt, toont ons bovenstaande foto, genomen op een der Boulevards te Brussel.